

برنجی سنه ۰ نومرو ۲

برنسیخه یی ۱ چار نکه در

۱۵ ذی الحجه سنه ۱۴۹۶

مجموعه علوم

هر عربی ایک برزده واون بشنده نشر اولنور

زاده افندی بحی در

اولا شیخ عبدالجید بن شیخ محرم بن زلی که
سیواسی افندی دیمکله معروف ایدی مشایخ
خلوتیه دن سیواسلی شمس افندی خلیفه سی
اولوب استانبوله کلوب کندویه نسبتله مشهور
زاویه ده شیخ اولوب سلطان احمد خان جامع
جدید بنا ایلدکده وعظنی بوناره ویرمیشیدی
بیک قرق طقوز جمادی الاخره سنه وفات ایدی
سنی یتشدن متجاوز برپیر روشن ضمیر ایدی
بعض تورکی رساله لری وارد و شیخی مخلصی
ایله کلام منظوم دیر ایدی وعظندن اول
خوش الحاله سوره فالحه اوقیوب مستمعینه
صفا بخش اولور ایدی احبابی نیچه کراماتن
نقل ایدرلر

اما قاضی زاده افندی بالی کسرلی طغانی
مصطفی افندی نام بر قاضی نیک اوغلی شیخ محمد
افندی دردیارنده برکلی محمد افندی شاگرد نندن
تحصیل مقدمات فنون اندکدن صکره استانبوله
کلوب طورسون زاده مدرس ایکن معید اولدقد
نصکره اختیار سمت مشیخت ایدوب بر زمان
ترجمان تکه سی شیخی عمر افندی خدمتده
تصفیه به اشتغال اوزره ایکن سمت
تصوف مشربنه موافق کورنمیت طریق نظره
سلوک ایلدی نیچه زمان مراد پادشا جامعده
درس دیوب برکلی زاده فضل الله افندی یرینه
سلطان سلیم واعظی اولدی و خانهمی قربنده
مستجدده تدریس عامه مداوم اولوب وعظ
درس ایله اشتهار بولمیشیدی بیک قرق بش
سالی خلالتده ایاصوفیه وعظنی ایکن وفات
ایلدی سنی خمسیندن متجاوز بر مشهور
عزیز ایدی

بویکی شیخ زمانه بری برلری ایله ضد
کامل اولوب اختلافی مشرب حسی ایله اراولنده

حرب بسوس قائم ایدی یازدغز مباحث اکثرده
قاضی زاده افندی بر طرفی طوب سیواسی افندی
طرف اخره ذاهب اولوب افراط و تفریط
مسلمکله کیدرلر وایکی شیخک اتباعی بری برلری
ایله نزاع وجدال ایدرلر دی نیچه بیار بومنونال
اوزره ایکی شیخ اراسنده قیل وقال سورونوب
یهوده جدال دن ایکی قومک اراسنه عظیم
بغض و عداوت دوشدی اکثر شیخلر ایکی فرقه
اولوب بر طرفی طوتدیلر ایچلرنده عاقل اولان
بومعنا تعصبدن نائی بر قوری غوغادر امت
محمدودین قرنداشلریمز نه سیواسیدن براتمز وار
نه قاضی زاده دن حجت مزوارانلر ایکی فاضل (ظ)
شیخ ایدی بری برنه مخالفتله اشتهار بولوب
پادشاه معلومی اولدیار و بو بهانه ایله مصلحت
کوروب دنیادن کام الدیلر حماقت ایدوب
بز انلرک دعوا سن سوره کتمکندن بونده بیر
ضرردن غیری نسنه حاصل اولماز دیوقار شمدیلر
اما حماقت اربابی اصرار ایدوب ایکی طرفدن
انلرکی اشتهار امید ایله بعض دعوالره یاشدیلر
کرسیلرده بری برلر نه طعنه طاشی اتاراق لسانله
مجاوزه سیف و سنانله محاربه به مودی اولغه
قریب اولیجق طرف ساطنتدن بعضلرین
نفی ایله کوشمال اقتضا ایدوب تأدیب لازم
کادی سلطان اسلام و مسلمین بومقوله ورع
بارد و تعصب اصحابی کائنا من کان قهر

(ظ) بومخلده مقدا ایکی فاضل یرینه فرقه
ثالثه دن نقل طریقله ایکی قلاش یازلدی
سباق سیاقی فهمندن عاجزلوه کران کلمکله
فاضله تبسیل اولندی ناقل کفر کافر اولماز
خلقی انلر حقیقه اوچ فرقه اولوب ایکی فرقه
متعصبلری بری برینک شیخلر نه ملحد دیرلر
هیچ برندن اولیسان قلاش دیو حسن تعصیر
ایدرلر نهایت بر فاضل دیه لم

و تأدیب ایلمک واجباتدنذر زیراسلفده بومقوله
تعصب جنگندن چوق فسادلر اولمشدر

کرک خلوتی و کرک قاضی زاده لو حاققت اربابنک
صورت صلاحدن کوروندوکنه وجود ویرایوب
بر طرفک غلبه سی جائز کورلیه نظام عالم جمله
خلق حدندن تجاوز اتممکه میسر در رحم الله
امراء عرف قدره ولم یعدطوره

خاتمه

تحذیث نعمت و برقاج وصیتدهدر

تحذیث نعمت بودر که بورسالة نک محری
مصطفی بن عبدالله الشهیر بحاجی خلیفه که
علما بیننده کاتب چلبی دیمکه مشهور در بلده
قسطنطنیه ده توالد ایدوب والدی عسکریدن
اولغله قانون اوزره اول زمرهیه کیچوب طالع
و کوب منسوباتی حکمی ایله او قومق یازمق
صنعتنه میل ایلدی بیک اوتوز ایکی تارخننده
اناطولی محاسبه سی قلمنه شاگرد اولوب اوتوز
اوجیه تر جان سفریه کتدی اوتوز بش ده بغداد
سفرن سفرلیوب باش مقابله ده شاگرد اولدی
فن کتباته و حساب و سیاقته متعلق مشکل عد
اندکاری بدیهی مقامنده کور و نوردی اوتوزالتی
واوتوز بدی ده ارض روم محاصره سنده بولوب
اوتوز سکرده عسکر اسلام ایله استانبوله کلدی سابق
الد کر قاضی زاده افندی نک اشتهاری زمانی اولغله
برکون کچرکن سلطان محمد خان جامعنده

وعظنه او غرادی مرحوم منتظم الکلام اولوب
مؤثر سوزلر سویلر و اشیدن الینه و عظمی دیکلر
ایدی اکثر سوزی خاقی علم شریف تحصیلنه
ترغیبه متعلق وجهلدن نجاته سعی ایچون تخریص
اولوب اول حینده کویا که زمام خاطری الله الوب
وشغل و تحصیل سمتنه جذب ایدوب کوتوردی
کتدی و الدمر حومک وصیتی دخی بو خصوص
اولغله اول کور یلن مقدمات علوم الیه بی تکرار

اعادهیه شروع ایلوب از زمانده اعراب و ترکیب
ملکه سنه مالک اولدی و شیخ مزبورک
درسخانه سنه واروب خسرو پاشا سفره کیدنجه
وعظنی و درسنی دیکلدی

اوتوز طقوزده همدان و بغداد سفرنی سفرایوب
قرق برده کیر و استانبوله کلوب شیخ مزبور درسنه
ملازمت ایلدی مرحوم درسنده تفسیر و احیاء
علوم و شرح مواقف و درر و طریقت اوقودردی
اکثر درسی قشریجه بسیط ایدی زیرامه عقولات
سمتی ایله اشتالی ایلیموب تفسیرده اول فنلره
متعلق محل کلدکده «قاضی بو اراده فلسفیلک
ایدر» ایدی بیت

کلام فلسفه فلسفه دکر می

اکاصراف کیس باش اکر می

مصرع : منطقیسر اولور ایسه غم دکل

دیو بو نلرک امثالی سوزلری «المرء عدولما جهل»
فجواسنجه ضرب مثل ایدردی خلق عالم ایله
برقاج مسئله ده کشاکشی سبب اولوب وافر کتب
کورمشیدی اکثر کندی دعواسنه موافق مسائلی
خاطریته الوب استحضار ایدر و محلینده سویلردی
«نعم الناصر الجواب الحاضر» فجواسنجه خصمی
الزام باینده ماهر اولوب ورقص و دور خصوصنده
اسکی دعوائی تجدید ایدوب جمهور خلوتیه و مولویه
و مقبره بکچیلری کندویه دشمن اولشیدی «تحت
دینار و در دیکچلا نلریش طوقلی دده یش بو قاعیلی
دده» دیوهر و عظمی طعن و طنز دن خالی دکل
ایدی اوره طرفدن سیواسی افندی و اسماعیل دده
«منکر اولما و طریق ملحد و زندیقدر» دیو اطالیه
ایسان ایدر لردی بر زمان مسئله ابو بن و تصلیه
و رضیه و رغائب و قدر نمازلی نزا علی و رینور
نیجه قیل و قال و بحث و جداله مؤدی اولدی
کندی ظریف و عارف کسه اولغله بومقوله مسائل
خلافیه بی پابند احقان ایدوب «خالف تعرف»

مفهوم منجه پادشاه را معلومی اولش وجهه به تفوق
ایتمکه مصلحتی کور میشدی . سائر ارباب حماقت
بو جعلی جد قیاس ایدوب تقلید ایله مذهب تعصب
در دینه دوشوب قوری غوغایه مبتلا اولدیله .
الان قاضی زاده لی بین الناس بو خصوصلرده
افراطله مشهور و مذموم قوم اولدیغی بیانه محتاج
دکادر . فقیر بوندن اقدام نیچه سن حد اعتدال
سمته ارشاد ایلوب اول قیددن خلاص ایچون
حالا بو مختصری دخی قلمه کتیردم .

بیک قرق اوچده وزیر اعظم محمد پاشا سردار
اولوب عسکر حلب قشلاسه کیتمکه حج شریف
نیتنه تکرار سفره چیقوب حلبدن حجازه سفر میسر
اولدی . ادا حج وز یارتدن صکره اردوی همایون
دیار بکرده ایکن کلوب اول قیش شهرده بعض علما
ایله صحبت و استفاده یه اقبال و رغبت اولندی
قرق درنده مرحوم سلطان مراد خان ایله
روان سفرین سفر لوب قرق بشده دوشوب درونی
صدقه نیت و بو وجهله تصحیح توجه و عزیمت
اولندی که اون ییل قدر زمان اوقات سفر و حرکتده
کچوب نیچه جنک و وقعه لر کور یلوب حج و غزا
مصلحتی تمام اولدی .

«رجعنا من الجهاد الا صغرا الى الجهاد الا کبر»
فحواسی اوزره من بعد زاه طلبده تبعه نفس نفیس
تو طین و علم شریف تحصیلنه بقیه عمر عزیز تعیین
اولوب رزق مقدر اسباب علمه خرج و صرف
اولنمق مقرر قلندی . بونیتله استانبوله کلدکده
حلبده اقامت اثناسنده صحاف دکانک کتابری
کور یلوب الهام الهی ایله اسامی کتب تحریرینه
شروع اولندی . استانبوله کلوب علی طریق الارث
برازمال انتقال ایلدکده میراث مالی کتابه ویریلوب
حرص عظیم ایله اشتغاله شروع اولندی .

قرق التیده اول کتابری مطالعه میسر
اولوب میل طبیعی حایله تواریح و طبقات

ووفیات کتابلرین تبیع خوش کور ایدی .
قرق یدیده کیر و اقربادن برمالدار تاجر وفات
و مالندن برقاچ یوک اقیچه انتقال ایدوب صدق
عزیمت و خلوص طویت برکتیه فتح باب
و سهولت اسباب میسر اولدی . تیسر الهی ایله
تحصیل فنون سمعی مسخر اولوب میل طبیعی یه
انتظام امر معاش امداد ایتمکین از زمانده چوق مسافه
و منزل اندی . مبلغ میراثک اوج یوک قدرینی
کتابه ویروب و باقیسیله تجدید منزل و تدبیر
لوازم تأهل ایدوب و فضله سنی سرمایه معاش
و مدار اسباب انتعاش قیلوب قرق سکرده سلطان
مراد خان فتح بغداده روانه اولدقده عزیمت
سابقه اوزره سفردن قعع نظر اولنوب شغل
عذر یله قالنمش ایدی

اول زمانده فضل و احاطه ایله مشهور اعرج
مصطفی افندی قضادن فارغ اولوب طریق
تدریسه هوس ایتمکه درس دیمکه باشلامش ایدی .
تفسیر بیضاوی اولندن درینی استماعه حاضر اولوب
معقولات و منقولاتده سائر کوردیکم و درسلرینه
حاضر اولدیغم علمادان زیاده کثرت معلومات
واحاده صاحبی بولوب مرحومی استاذ اتخاذا
ایتدم . انلردخی فقیری سائر طلبه کبی کور میوب
کمال توجه اوزره ایدی . اراده انس و الفت
حاصل اولوب نیچه ییالر استفاده و صحبت
اولنمش ایدی .

قرق طقوزده ایاصوفیه درس عامی کرد
عبدالله افندی الی ده سلیمانیه درس عامی کچی
محمد افندی مرحوم درسلری استماع اولندی
عبدالله افندی علوم عملیه و نقلیه ده اهل ایدی
محمد افندی عربیده تدقیق و تحقیق صاحبی
اولوب معقولاته اوغراد قچه «بزم بیلدیکمز دکل
بیلور وار ایشه سویلر» دیوانصاف ایدردی
قاضی زاده کبی بیلدیکمی ذم ورد ایتزدی .

اوزه قرار ویرانش ایدی . يك فله قبايته علوه مت
رضا ویرمندی .

بيك اللى بشده كريد سفرى ظهورا يلدی . اول
تقرين كره زمين ودر يا وقره رسومه سلفده
اولان ميل طبيعى حسي ايله اقبال اولنوب
« خارتى » رسمى نيجه اولور واول وادی ده
ياز يلوب چيزيلن رسائل ندر بالتمام كورلدى .

بو ائشاده سلوك اولنان طريق مقتضاسيجه
مقابله باش خليفه سيله نزاع واقع اولوب سلفده
يكرمي سنه خدمتله خليفه لكه نوبت اوله كمشدر .
بحسب الطريق بزه نوبت يوقميدر ؟ دينلده
قيد حيات دعواسنه ياشييجق « في امان الله » ديو
عزالت سمته كيدلشیدی . بو خصوص تحصيله
موانعتي دوشوب شغل جانين تايد ايلدی . اوچ
سنه قدر زمان عزالت وانزواده تحرير
وافاده مشغول اولوب بوزمانه كنجه اخرج
افندی مر حومدن اصولده تصفنهك شرح
عضد وشرح اشكال تأسيس وشرح چغمني
وعروض اندلسي اوقيوب زيچ الوغ بكدن
دستور تقويم استخراجني كوروب سابقا تفسير و
توضيح واصفماني وقاضى مير واداب بحث
وفنارى وشرح تهذيب وشمسيه درسلريني
استماع ايلمشدم اول ارالقده طالب صرف
مقدماتي ومنطقده فنارى وشرح شمسيه وجامي
ومختصر وفرايض وملتي ودر درسلريني
اوقيوب كيمي اتمام ايتدی قاضى مير وشرح
مقاصد امور عامه سني اوقوديلر .

بو ائشاده مزاجه انحراف كلوب اصلاح مزاج
وعلاج ايجون علم طبه اشتغال اولندی اسباب
روحانيه ايله مداوات ايجون علم حروف واسما
وخواص كتاباري كور يلوب مزاجه اعتدال
كادی .

اللى يدي حدودنده اق حصارى احمد رومى

بيك اللى ده سهرانى احمد حيدر شاكردى
ولى افندی كلوب منطق ومعاني وبيان فني
انكله مذاكره اولندی .

اللى برده كتب توار يخك يازديغى يوز اللى قدر
دولت ملوكي « فذلكه » نام بردفترده تلخيص
اولنوب شيخ الاسلام مرحوم يحي افندی
« برنسيه سني طرف سلطنه ارسال ايجون بياض
ايليك » دیدى . تقيد اولنمندی .

اللى ايكيده واعظ ولى افندی مر حومدن
اتصال سند مصلحتي ايجون نخبه والفيه درسنه
شروع اولنوب ايكي سنه ده اصول حديث فني
تمام كورلدى . مرحوم مزبور دخی مصرده
شيخ ابراهيم لقاني مر حومدن اخذ ايتش ایدی .
انلك سندی ايله حضرت رسول اكرم صلى الله
عليه وسلمه بوفقيرك سندی متصل اولدى .
بو ائشاده شيخ زاده ايله تفسير قاضى بمزوج صدر
الشريعة نك قره كمالي طرزنده يازمغله
باشلانديغنده كونده بر صحنه ياز يلور ایدی .

اللى اوچ واللى درت سنه لرى دخی درسله
مداومت وشغله كچدی . اون سنه قدر زمان
كيجه وكوندر اشتغال ايدوب بيحد كتب
كورمك واكثر فنونى تتبع اتمك ميسر اولدى .
كاهى بر كتب كورمكه شوق دوشوب غروب
شمسدين طلوعهك شمع يئاردی . كلال وملال
كاه ایدی . اون سنه قريب زمانده طلبه كلوب
استفاده ايدر اولديلر . اولا مقدمات فنون
درسلرين اوقوديلر .

مرحوم يحي افندی « درس ديرميسكز وحاشيه
مطالع ايدر ميسكز » ديرايدى . فقير دخی « درس
اوقور لر لكن حاشيه الترامى نادر اولور » ديرايدم .
زيرا اداب فقير هر كثره جانب وحدندن دخول
واحاطه كليات ايله ضبط اصول ایدی . جزئياته
تقيد وجر بزه سمته التفات تضييع اوقات اولق

اوغلی مولانا محمد که قوابل عصر دن ایدی
فقیر خانه قریبه ساکن اولوب ریاضیات
درسارینه مداومت ایدی . هندسه ده شرح
اشکال و حسابده علی قوشچی محمدیه سنی
اوقیوب زبجدن دستور تقویم استخراجی
قاعدیه سنی کوردی . فک مشکلاتی نظرند
بدیهی درجه سنده ایدی . طالب مزبور
رجاسیاه اول زمان محمدیه نصفه وارنجه برشرح
مزوج یازمشم . فرط ذکامه لک اولدیخی
آنده وولد فقیره مشاهده اولنوب ایکسی
دخی وفات ایدیلر . شرح مزبور حالی اوزره
قالوب بیاضنه ذهن توجه ایدی . مزبور دن
صکره بش اون طالب محمدیه درسنی اوقیوب
شرعی تکمیل رجا ایدیلر . استعداد لری
اول مرتبه اولامغه شوق و همته فنور کلدی .
عزالت و انقطاع زمانی انتهایه قریب اولوب
سابقا یزیلان فذلکه نک فهرسی مقامنده اولان
« تقویم التواریخ » ترکی و فارسی ملمع
و مجدول بر طرز مرغوبده یازیلوب ایکی ایده
اتمامه ایریجک بیک الی سکنز او ائرنده شیخ
الاسلام عبدالرحیم افندی وزیر اعظم قوجه
محمد پاشایه کوندروب « بونک چوق مرتبه
استحقاقی واردر . نهایت دنیا خصوصندون
همندر منصب و جاه استمن . طریقته مصلحتی
نه ایسه اصلا تردد اولنوب کوریه . « دیو
تبییه ایلمشدی . زیر امر حومک درسنه
حاضر اولوب بعض مصاحبت علمیه ایدوب
رساله ویرمش ایدم . تمام مرتبه قدرمی
بیلوب کاهی دعوت و تواریخه متعلق اموره
مشورت ایدردی . تواریخه مراجعت بایند
فقیر ایله آکفایتمشدی .
پاشای مزبوره فقیرک طرف خلافتده اولان
اشقیابذل مال و خلاف انما ایلله رد بایند چوق

علملر وسیلایتمش لر مخالفته قادر اولوب
ایکینجی خلیفه لکه رؤس ویردی . علمک
و توجهک برکتی انلرک مالنه غالب کلدی . چوق
کچمیبوب اول مخذوللر بز باد اولدیلر . کفاف
ومعاش باینده مدار اولمغه یومقدار ایله آکفای
اولنوب دخی زیاده سنی طلب حکمته موافق
اولامغه فراغت و بومر تبه ایله قسناعت اولی
کورلدی .
الی طقوزده التمش ده علوم غربیه کتابارینه
مطالعہ اولنوب طلبه طب و ریاضیات و حکمت
درسارینی اوقورلردی . نجومده سی فصل
واسطه لایده بیست رساله لرین و چغمی شرحی
قاضی زاده رومی درسنی و فتحیه علی قوشچی
درسنی دفعالله اوقودیلر .
التمش برده التمش ایکیده « سلم الوصول الی
طبقات الفحول » نام طبقاتک اول جلدی
حرف تابه وارنجه بیاض اولندی . کتاب مزبورده
اولین و آخرین کسباری تواریخی یازلشد .
التمش اوچده محاضرات ماده لرین حروف
اوزره ترتیبده « تحفة الاخبار فی الحکم والامثال
والاشعار » نامیه حرف جیمه وارنجه بیاض اولندی .
واسامی کتب بوزمانه کلنجه کوریلوب مطالعه
اولنان تواریخ و طبقات کتابلرندن محالرینه نقلندن
غیری بشخصه الدن کچن کتاب خانه لک نیچه
بیک جلد کتابی و یکرمی سنه دن بری صحافار
اقیدوب کتیردیکی کتب جله لرینه یازیلوب
موضوعات علوم کتابلرند مسطور اولان
اوجیسوزدن زیاده فن دخی حروف ترتیبیه
محلنه نقل اولندی . نیچه مباحث و مسائل غربیه
یازلدی که انکله جمیع علوم و کتبه علم اجانی
حاصل اوله و بوکا « کشف الظنون عن اسامی
الکتاب و الفنون » نامی قونوب سابقا مسوده سین
کورن علما بیاضنی رجا ایدیلرینه بناء حرف

کون احر معاش خضوصیه چون قلمه وار یلوب
باقی اوقاتی مذاکره و مطالعه و تحریر صرف
ایلمک نعمتی میسر اولدی . امید در که بوند نصکره
بقیه عمر بو حاله کچه .

مبشره

بورساله یی تحریریه شروع ائنا سنده بیک
التمش یدی محرمک یگر می دردنجی کیجه سی
لیله احدثه حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم
رؤیاده بوفقیه کورندیلر . برصجراده ار باب غزا
هیئتده دامن در میان ایدوب قلیج قوشا نیشلر .
اعوان وانصار اطرافنده بعید پرده ایدی . حضور
شریفارنده طوروب بعض مسائل علوم استفاده
ایدوب افاده بیوررلردی . انجی خاطر نشان
بو اولدی که انلرقائم فقیر جلوس ایله قیام بیننده
ائنا ی استفاده ده مبارک رکبه لرین تقبیل ایلوب
« یارسول الله بو بنده کره براسم تلقین بیورک
مشغول اولایم » دیک بوردیلر که « یایغم براسمنه
مشغول اول » دیو سوزی صوت اعلا ایله سوتیلدیلر
بر مرتبه که سامعه انکه طولوب او یانیجق
اثری باقی ایدی .

بورؤیاده نیچه معنایه اشارت بیور دیلر .
اولا اهل غزا هیئتده دامن در میان متقلد سیف
کورنملری گفارخا کسار غلبه صورتن کوستروب
بعض اطهره مستولی اولغله جهاد ایچون
تدارکی اشعار ایتدیلر . فقیردخی سالف غزواتنی
تحریر اوزره اولغله اول تصور ضمیرده جایگیر
اولشدی و پیغمبراسمنه اشتغال ایله امرک تأویلی
وتوجیهی بودر که بوندن مقدم « دستور العمل »
اخرنده تعصیه طریقله بر معنایه اشارت اولنمشدی .
بوانشاده اقتضا حسبیلله اکا متعلق امور تصوری
وار ایدی . بولفظده اکا بشارت حاصل اولوب
مطابق کلدی وضه مننده بر معنایه دخی صریحیا
تنبیه بیورلدی .

حایه وارنجه جلد اولی بیاض و علماء عصره
عرض اولنمشدی . پسند و تحسین ایتدیلر .

سابقا جغرافیا ده « جهان نما » نام بر کتاب
جمعه شروع اولنمشدی . ممالک کفار کتب
اسلامیه ده یازا مقله فرنکی « اطلس ماجور »
رسماری النوب ترجمه سی مراد اولندی . سابقا
فرانسه راهبرندن اسلامه کان شیخ محمد
اخلاصی لاتین دیلنده ماهر اولغله « اطلس منور »
بر یچق سنه ده ترجمه اولنوب اسمنه « لوامع النور »
دیتلدی بعده « جهان نما » بیاضنه شروع اولندی .
و بر فرنکی تاریخ دخی ترجمه اولنوب ملوک کفار
تاریخی در . « رونق السلطنه » نام قسطنطنیه
تاریخی دخی ترجمه اولنوب و فذلکه مک مفصل
سنه اوزره ترجمه سی جسته جسته یاز یلوب بهایی
افندی مرحوم شیخ الاسلام ایکن اوچ مسئله
غریبه استفتا اولنوب جواب صادر اولما مقله
بر رساله ده شرح اولندی . و دولتک نظامی
خصوصنده « دستور العمل » نام بر رساله یازلدی .
التمش درنده و بشده قانون نامه و مقیاری
خطندن مسائل غریبه یی مفصل فتوالری نقل
وجعنی متضمن « رجم الرحیم بالاسین والجم »
یاز یلوب کتاب خانه ده بولنان اوچ یوز جلد قدر
مجموعه لردن فهرسه چکیلن درت بیک قدر رساله
فوائدینی انتخاب مصلحتنه شروع اولندی .
و ایکی قطعه ده نیچه مجموعه مالی یازلدی . و بر
قطعه ده توارخ و طبقات نوادری و لطائف
نکارستان غفاری کی جمع اولنوب اختصار
اوزره یازلدی .

بیک التمش التید، دونما احسانی انکساری
باعث اولوب قیود انلرک دریا جنکری و سفرلری
و بعض ترسانه و دریا حوالی « تحفه الکبار » ده
یاز یلوب « بیک التمش یدی صفرنده بورساله
تحریر اولندی » بو زمانه کانجه هفته ده بر ایکی

تنبیه بود که سابقاً بعضی علوم شرعیه در ساریله
تقید اولنوردی . اصول فقه و فروع او قنوب
بعضی مشایخ تفسیر و حدیث مذاکره ایدردی .
و بو یقینارده کلان طالیلر ریاضیات و معقولات
درساری او قیوب مشروعات قالمشدی . اول
درساره دوام و شغل مشربده انحال وسیله سیدر .
مقصوده وصول طریقته بزمه توسل ایله یعنی
سن اسم الله طاب ایسک اول مطلبه وصول
بزم توسطمز ایله اولور زیرا سن ملی سین پیغمبرک
ایله توسله اشتغال ایله دیگه تنبیه بیوردیلر . زیرا
او چماغه جناحین لازمدر . بر قناده منزل
النماز . معقولات و مشروعات جناحین
مثابه سنده در . بوندن صکره مشروعات درساریله
تقیده عزیمت اولندی . الله تعالی حضرتلری
موفق ایله .

بوندن اقدام بردفعه دخی بیک الشمس بر محرمنک
دردنجی اربعه کیجه سنده تشرف میسر
اولمشدی . مدت عمرده ایکی دفعه واقع اولدی .
لله الحمد و المنة .

بو مقامده تحدیث نعمت تمام اولدی . من
بعد وصایا ذکرینه شروع ایدلم .

وصیت اولی : اول پادشاه انام ایده الله تعالی
وابد دولته الی یوم القیام حضرتلرینه لایق
وصیت بودر که فرایض و واجباتی ادا ایده جک
و عقاید اسلامیه بیله جک قدر علمله دین
بابنده اکتفا ایدوب کیندولرین « علم حال » ی
اولان « خزینه » و « عسکر » و « رعایا » احوال
ودقایقن بلکه سعی ایدلم . اجداد عظامی کبی
تواریخ کوروب کچن دولتلرا حوالندن قصه دن
حصه الال و عرف ناسه مطلع اولوب هر عصر
مقتضای نیجه ایسه لطف و قهر ایله دولت علیه
قانون قدیمین اجرا ایدلم . سائر وکلای دولت
واعیان سلطنت دخی بو بابده ولی نعمتلرینه

امداد و معاونت و قادر اولدقلری مرتبه خیر
هو اخلغه بذل همت ایدلم . و اهل اسلامک
اختلافنه رضا و یرمیوب ارالنده اولان نزاعی
رفق و لطفله دفع ایدوب احکام الهیه اجرا سنده
وامر غزا و جهادده تهاون کو سترمیه لم .

وصیت ثانیه : واعظ اقتدیله لایق و صیتدر .
بو مقامده وعظ و نصیحت ادا بندن برقاچنی بیان
ضمننده بو وصیتی درج ایدرز تا که استماع ایدنلر
بیلوب ادا به رعایت ایدلم و وعظ دیگه لم
ادب اول : وعظ سنده شهر خلقنک عرفنه
وعادته و اصطلاحنه مخالف سوزلر اولیه .
زیرا باعث قیل و قال و اختلالدر .

ادب ثانی بودر که اهل اسلام ارا سنده اختلاف
و ارایسه رفق و حسن تعبیر و نصیح دلپذیر ایله
تألیف قلوبه و نفرت و اغراضی دفعه متعلق
و عظملر اولنه . برجانبی طوتوب اوتله طرفه عتاب
امیر سوزلر ایله شماتت اولنمیه که عداوت
از دیادینه سبیدر .

ادب ثالث بودر که عموم اوزره او امره امثال
و نوا هیدن اجتنابه و فرایض و واجباتی ادا به
ترغیب و وعده و وعید ذکر یله ترهیب بابنده افراط
و تفریط ایتیموب اقتضاسنه کوره حکیمانیه اوله .
خلق امن و یأسه دوشمیه لم . بین الخوف و الرجاء
کیدلم . خوف جانبی غالب اولورسه اولسون .

ادب رابع بودر که زمان و مکان مقتضای نه
ایسه ادا اولنه . فضائل ایام و شهر و عمل یوم
و لیلده وارد اولان اخبار و آثار نقل و عوامه
ترجمه و تعلیم اولنه . موضوع حدیثدن غیر
احادیث ضعیفه نقلنده بأس یوقدر . حقنده
اخبار و آثار وارد اولان نوافل و عباداته ترغیب
اولنوب عاده مبنی اولان نمازلر و عبادتلر ذکر
اولنمیه . بلکه اول بابده کاغد قورلرسه دخی
سکوت اولنه .

ادب خامس بودر که عوام فهمیدن خارج
اولان مباحث دقیقه دن یا خود تصوف اصطلاحه
مبنی جبروت و لاهوت و المندن دم اورلیوب اکثر
مخاطبک حال و شانی اولیان سوزل سویلیمیه بلکه
واضح و فهمی آسان اولان نصیحتسار و تمثیلر
سویلنه . امام راغب اصفهانی « ذریعه » ده
« تفصیل نشین » ده و عظمای عوام ایچوندر خواص
ایچون دکادر « دیمشدر » ایدمی « کاهوا الناس
علی قدر عقولهم » فحواسنجه سنه رعایتدن
چیقلیمیه . زیرا اکثر مستمعینده فهمه لیاقت
اولامغله نفس ناطقه مجهولی معلوم ایدنک
جانبه اقبال ایلمیوب اعراض ایدر . انک
اعراضی روح حیوانینک داخله توجهنه سبب
اولوب نوم حادث اولور . اول اجلدندر که اکثر
خلق وعظ و خطبه مجلسنده او یورلر زیر خطبه
عربیدر فهم ایتدیکی تقدیرده معنا ایله چندان
اشناغی یوقدر .

ادب سادس بودر که وعظه مناسب نوادر
و حکایات و لطائف و ایات کاهی ایراد اولنه اما
بشرط آنکه طعامده نمک مثالی اوله .

ادب سابع بورسالده یازیلان و سائر جزئیات
امور نقلنه تکثیر مستمعین و اشتیاق مصلحتی ایچون
طمع و هوس اولنیمیه عموم اوزره حلال و حرام
وصلوات و صیامه متعلق و عقاید اجمالی و اصول
و ارکان اسلامی تعلیمه متعلق نافع سوزلر سویلنه
لطافت تقریر و حسن تعبیر صاحبی اولانی دیکر لر
واعظای علم یو غیسه باری ادب و عظمدن چیقمغله
خلفه الم و یرمیه .

« وصیت نامه » سائر عوام مسلمانیه لایق اولان
بودر که الله تعالی و پیغمبر حق دیدیکندن صکره
بو سوزلک اوزرینه طور و ب بش وقت نماز قیلوب
رمضان اوروجن طو توب غنی ایسه زکوة و یره
و حجه واره . یلان سویلیمیه . کسه نک عرضه

و مانه تعرض ایلمیه . طوغریلق اوزره اوله .
و بونلردن غیری کندی معاش و کار و کسبی نه
ایسه انی کوره . وعظ دیکر ایسه هفته ده برجمه
کونی کفایت ایدر . اکلا دینی مرتبه ایله قناعت
ایدوب « فلان واعظ بو کون شویله دیدی . فلان
مسئله شویله ایش بویله ایش » دیو اوزرینه لازم
اولیان سوزلری سویلیمیه و جاهل ایکن علم
بخشن ایلمیه .

« وصیت رابعه » یوققیردن استفاده ایدن طالبلره
خصوصا و سائر طلبه یه عموما لایق اولان
وصیتدر . بو مقامده فقیردخی فاضل محقق
« قاضی میر » « جام کسبی نما » اخرنده یازدینی
وصیت کبی توصیه ایدوب دیرمهک اولاقوالبدن
اولان ذوات تحصیل مقدمات ایتدکدن صکره
عتقاند اسلامیه یه کوره مسائل متنی ضبط ایلمیه
بعده فنلرده قانون اوزره شغل ایلمیوب هر کثره
وحدت جابندن باشلیه . و برفنی اتقان اوزره
تمام ایتدین فن اخره انتقال ایلمیه و کندی کسی
و معاشی سمتی ندر کوروب اکا موافق فنلری
تحصیل و تکمیل ایلمیه . اگر وقت و حال مناسب
اولور سه سائرین کوره . و تحصیل تمام اولمدین
بعض مناصب و وظائف علمیه یه هوس ایلمیه
زیرا قضا و فتوا و وعظ و امامت و خطابت
و کتابت - قانون اوزره - شغله مانعدر .
انلرک وظیفه سنه اشتغال لازم کاور . بعدالت تحصیل
دخی نظر یاتک و حشیلری نسیاننه سیدر . زیرا
اول خصوصاً اشتغال برفنک جزئیات یله اشتغالدر
اول دخی قانون و ترتیب اوزره دکل . مدعی
و مستفتینک مرادی اوزره در . اول اجلدن
فاضل روم پروسهلی « خواجه زاده » مرحوم
« سید شریف بالواسطه استاد مدر . جمله
تحصیل انلرک آثارنددر . طریق نظرده سید
و سعدالدین تألیفلردن غیری برکتاره استفاده

مقصودیه باقدم . بن دخی سیدرتبه سنه واصل
اولوردم اگر برقاچ مانع اولسه ایدی اولانلر
صحیح المزاج ایدی بن علیام . وانلر عمرنک
اولندن اخرینه دک درس تحریری ایلله قانون
اوزره شغل ایلدیار . بنم زمان شغلله مناصبه
اجنبیه تداخل ایلدی . قضا وفتوایه مبتلا
اولوب شغلدن قالدیم دیدگری شقایق حاشیه سنده
مسطوردر .

امدی طالب صادق صحیحجه تحصیل مراد
ایدیسه لایق بودرکه اول قضایه اوغرامیه .
امر معاشی برغیری یردن تدارک ایلله . عقاید
اهل سنتی محکم ضبط ایلوب کتاب وسنت واجماع
امت حصنه کیره . قران وحدیثی فقها
واولیا کلامی میزان اتخاذ ایلله . بعده حکما
کتابلرینی و مشکمین سوزلرینی و صوفیون کلامی
تبع ایدوب « خدمت اصفادع ماکدر » فحوا سنجه
هر برندن فکر ونظر صحیحله مفید اولانی قبول
ایدوب مستفید اوله . هیچ برینی رد وانکار
ایجاب تعصب دردینه دوشمیه . نیتهم
مقدمه ده تنبیه اولندی .

بو مقامده دخی کلام بونکله انجامه ایزوب
رساله تمام اولدی .
حق سبحانه و تعالی جله مزه حسن خاتمه میسر
ایلله و طریق برهان و رضای رحماندن ایرمیه
« بفضله و کرمه » آمین .
مجموعه

کاتب چلبی مر حومک اشبورساله ۱۸ نجی
صحیفه نیک ۲۶ نجی ستوننک ۲۶ نجی
سطری نهایتنده واقع (اولوب) کله سنه
دکین مؤلفک خط دستیل یازلش وهر نصاسه
اشاغیسی ضایع اولش برنسخه دن تصحیح
ایدیلرک و خاتمه یه کنجه یه قدر کذلک مصنفک
خط دستیل محرر ۱۷ پارچه (منه) یعنی

حاشیه متمم ل حروف هجا اشارت لریله یرلی
یرینه قونیلرک و (اولوب) دن اشاغیسی
دخی باصده و یازمه نسخ متعدده باقیله رق
مجموعه علومه درج اولمشدر . دیگر برذات
طرفندن یازلش ۸ عدد حاشیه دخی بردن
سکزه قدر رقلره رمز و اشارت اولنه رق محالرینه
وضع ایدلشدر .

مصنفک بوساله یی تربیدن مقصدی عصرنده
- افراط و تفریطدن طولای - قیل و قال
ونزاع و جدالی مؤدی اولان و بناء علیه خلقی
جهل و غلالت در یاسنه سورمکده بولنان مسأله
متعلق بعض احوالی بیان و او مناسبتله نصایح کونا
بعض مواد در میان ایلمکدن عبارت بولندیغی
واضحدر .

مسائل مر قومه نیک همان کافه سی عصر مر
ارباب افراط و تفریطنک اسانلنده جولان
ایتمکده و بونلره اوغراشمغی علم و حکمت عد
ایدن اصحاب ذکالنک یولنه وایشنه حائل اولقده
اولدیفندن بوساله نیک - هیچ اولرسه خاتمه
سنه قدر - مطالعه سی پک چوق ذواته لازم
و مهم در نیله مجادر .

مع مافیه عصر مزده هر شینک ترقی ایادیکنی
واز جمله بلاد اجنبیه علماسی محیر عقول اولور
بونجه مائر حکمت و مخترعات بدیعه میدانه
کستیردیکنی و طنمز ارباب افراط و تفریطی
ایشندکجه یعنی عالمک عالم ترقی اولدیغنی
اکلاد قجه کاتب چلبینک شو برقاچ مسئله سیله
اکتفا ایدوب برمی ترقی یه منافی کورهرک بو طرزده
برطاقم دهام مسئله لرا ایجاد و اختراع همت و ایجاردن
بعضیسی حاشا ثم حاشا خلقی تضلیل و تکفیره بذل
مقدورت ایتدکلرندن مجموعه نیک بردن کسه
و حقیقتلرینی جامع اولمق اوزره برذات طرفندن
(ابانة الحق فی صیانة الخلق) عنوانیه قلمه

الانسان بر مقاله طویلہ یقینده مجموعه علومه یاز یله جقدر .

اشته بونک ایچون کرک رساله نک و کرک منهواتنک مال و مفهومی حقنده بیان مطالعه ایدلمدی . عصرینک علماسندن و فضلاسندن اولدیغنده اشتباه بولنمیان کاتب چلبی به زماننده بیله (ادیب) نظریله باقلمدیغندن صورت افاده سنه دأرده برشی یاز یله جقدر . فقط یالکز (املا) خصوصی تدقیق اولنه جقدر .

سالف البیان (اولوب) ه قدر املا رده کوریلان مخالفت و مباينت نره دن کادی ؟ ترتیب سهو میدر ؟

خیر . چونکه مؤلفک املا سنک مثلی باصالحق اوزره درجه نه ایده غیرت ایدلدی و حتی بر حرفک بیله دیگر صورتده یاز امام سنه کرک مرتب و کرک مصححار طرفندن همت اولندی .

عجبا تبییضی عجله به تصادفی ایدرک مؤلف دقت ایدمیدی ؟

بو یله ده اولما ملیدر . چونکه مؤلف رساله سنی بعدالتبیض بسمله دن تامعهود (اولوب) ه قدر لا اقل ایکی دفعه ده کوزدن کچیردیکی و هر دفعه سنده قلمیله تصحیح ایلدیکی و اوصره ده برچوق یرلینه حرکدوشده و امثالی علامتیر وضع ایتدیکی اکلاشیلور . حتی مثلاً (اولدیغی) و (یازدیغی) ترکیبلرنده اکثراً (دوغی) و بعضاً (دیغی) یازدیغی حالده اراقده (دغی) یازدیغی وقت (د) ک اوزرینه برضمه وضع ایلیدیکی کور یلیور . كذلك بعضاً (یازوب) یازدیغی مثلاً اکثراً (یازب) یازاراق (ز) نک تحتنه برکسره رسم ایلدیکی رؤیت اولنیور .

اشته کرک بو حالله و کرک تطویلدن احترازاً تعرض ایدلیسان دیگر خصوصیه باقیلورسه مصنفک املا رنده کی مباينت و ضدیت اثر سهو

اولوبوب بالعکس عننده جمله سنک جائز اولمسنندن ایلر و کلمشدر .

عربی کلمه لرک اخرلرنده واقع تاه کر دلرک بعضیسنده کی مخالفت تحریر و برقاچ (ء) ده کی عدم اطراد (۱۱) اسما ایدیلورسه شو مباينت کات ترکیه به منحصر قالمسی دخی بودعه امری تأیید ایلور .

پک اعلا ! بو مباينت و ضدیت کاتب چلبی به مخصوص میدر ؟

خیر . برچوق شیرمن کی لسانمز و خصوصاً املا مز دخی و قتیله قواعد مضبوطه الله الله مدیغندن اسلاف و اخلافدن همان هر بری ایشنه کلان و یا خود راست کاه اوکنه چیقسان طرق متخالفه به سلوک ایده شو مباينت میدانه کلمش و بو کون بیله و همده دهاشدید بر صورتده حکمنی اجرا ایلهمکده بولنمشدر .

شدی به قدر بو علت تشخیص ایدلما مشمی ؟ دواسی ارا نلما مشمی ؟ بر چاره بولنه مامشمی ؟ ارباب عقل و ادعان علتی تشخیصده اهتمام بیوردقلری مثلاًو علاجی بابنده ده اقدام ایش و حتی ایچلرندن بریسی بر مکان مضبقده ایکن

(۱۱) مصنفک عربیدن مأخوذ و عبارات ترکیه ایچنده مستعمل کلمه لرک اخرلرنده کی تاه کردلری اکثریاعر بیده اولدیغی مثلاً و دور و بعضاً سطر نهایتلرنده قلابوش برلری اچیق بر اقامق ایچون و بعضاً اکلاشلیمان بر کیفیت ایچون تاه طویل صورتنده یازمسی اسلافک عمومی و اخلافک بعضیسی طرفندن تجویز و استعمال قلمنان مواد دندر .

مصنفک (ء) ایله و (ء) سز مثلاً (علامه سعدالدین) و (علامه سعدالدین) و (قاضی مهندس) و (مفتی مهندس) و (سوال) و (سوال) یازمسی اهمیت سز مباينت دندر .

رساله آیه بی تحریر و طبعه بیه قیام ایلمشدر .

مشورت (۱)

بسم الله الرحمن الرحيم ﴿

(مقدمه)

لسانمك عرب صاحبی كبی قارماقاریشقی حالی
کور یورز . هیمزك نظر تأسفی بونك بوشورش
وتشویشدن اكره ایدیور . بوشورش وتشویش
كوندن كونه اریسور . ارتد قجه تأسفمز
زیاده لشیور .

لكن حیف ! كه وطنداشلمزك ایچنده هیچ
بر صاحب قلمك قوری بر تأسفدن بشقه شو حالك
اصلاحنه رهنمالق ایدر بر تشبثی کورلیور .
حالا بوكا ذائر بر مطالعه ومشاوره قیوی
اچلمدی .

ایشته اصل تأسف اولناجق نقطه بوهتمسز -
لكدر چونكه اسان هر مقصدك موقوف علیهدر .
هر سعادتك اناختاریدر . بناء علیه بر لسان
اصلاح اولنماز واعضای امت اراسندا انی
یكدیكره طوغر یجه تفهیم اید، جك بر قاعده
آلناقونماز اسان چوجقلمی مقصدلرندن کیری
وهر سعادتلرندن محروم اولورلر .

بوندن بشقا بابامز وده ده لرمن دن محافظه واصل
خیزاودیعه بر اقیسلان ، هراحتیا جزك
اندفاعنه واسطه خدمت اولان وعثمانلی
حكومتی كبی بر معظم دولتك لسان رسمی سی
بولنان شو محترم لغتی بویه قاعده سزك حقارتنه
تسلیم ایدیورمك البته هیتمزه یاقشماز .

بو لسان بزلر ایله سائر وطنداشلمزك اراسندا
مشترک ایسه ده انلردن هر برینك خصوصی
بر لسانلری اولدیغندن تركجه یه بزم كبی حقیله

(۱) تنبیه : رساله نك املاسنی وشیه افاده سنی
رساله دهمندرج رأیحه کوره یازدیغمی قارئین
گرام حضرتلر نه اخطار ایدرم بحسن

اشنادكادرلر . بناء علیه بونی اصلاح ایتك یالكن
بزه عائد بروظیفه در . بو وظیفه اصحاب قلمك
كافه سی ذمتنده ثابت بر بیوك بورجدر . ایتمدی
نیچون بورجمنك انفاسنی تأخیره دوشور یورز ؟
تأخیر ایتدكجه فائضی اولان مضراتی اغیرلا -
شمیورمی ؟ اكر كوكدن معاونت بكنیورسا ،
دینلدیكی كبی ، او برمانده ایدی كه زمانی كچدی .
یوق بشقالرك غیرت النبه براقق ایسه اكاداحیتمز
راضی اولساز ظنندام . همده بشقالرندن
بو اصلاحی امید ایتك بر قدرت موهوم تصور
ایتمكدر . بو قدرت انجق بزم غیرت المزده در .
ایتمدی بو بابده بر مشورت چیغیری اچوب
لسانمك اصلاحنی مذاكره یه باشلا یالم . ینه
تكرار ایدرم كه لسانمك اصلاحی بزه فرض
عین اولدی . زیر اصلاح اولنماز سه هرجه تهجه
ترقیدن محروم اولورز . نصل محروم اولیز ؟ كه
ترقی معارفله اولور . معارف كستابله اولور .
كستاب منتظم لسان ایله اكلا شیلیز .

اوزون اوزادی یه دلیل عقلیله نه حاجت ؟
بینة تجربی بزی هر نوع دلائلدن مستغنی ایدیور .
السنة سائرته نك تحصیلنده عاجز قالدیغمز دن
بشقا كندی لسانمده سربستهجه سوز سویلمك
شرفه نائل اولامیشمز ولسانمز ایچنده هر بری
بر لسان حكمنی ویرن بش اون درلو شیوه افاده
او كرنمك بلیه سسنة دوچار اولیشمز لسانمك
قاعده سزك كندن دكل می ؟ مثلا دوائر حكومتدن
بردارته نك عجمه کاری یازدیغنی مضبطه بریكی
دارته نك کویا عر یجه یازدیغنی حجتیه طبان طبانه
مخالف دكل می ؟ اهالیدن بر صنف یاندا ،
سویلندیكی كبی ، مثلا تصیح دیرسه ك تخطئه
ودیكر صنف یاندا ، یازدیغنی كبی ، تصحیح
دیرسه ك كولنج اولیورمی یز ؟

بناء علیه بو بابده اولاجق مناظره یه موضوع